

ЛІЗИНГ ЯК СПОСІБ ФІНАНСУВАННЯ СУЧАСНОГО БІЗНЕСУ

Національний університет харчових технологій

За ринкових відносин важливе значення набуває вибір оптимальної структури форм фінансування підприємств. Фінансування підприємств здійснюється за рахунок власних і залучених коштів. Одним з ефективних інструментів фінансування різних операцій з купівлі машин, обладнання та інших товарів, пов'язаних з реалізацією інноваційних проектів, є лізинг. Його застосовують передусім для швидкого промислового освоєння великих технічних новацій, що вимагає придбання дорогого обладнання. Особливо широкого визнання він набув у зарубіжних країнах за останні 15—20 років. До початку 60-х років лізинг у закордонних країнах в основному торкався роздрібних компаній, що часто орендували свої приміщення. Протягом останніх трьох десятиліть популярність лізингу різко зросла.

Актуальність розвитку лізингу в Україні, включаючи формування лізингового ринку, обумовлена насамперед несприятливим станом парку обладнання: значна питома вага морально застарілого обладнання, низька ефективність його використання, немає забезпеченості запасними частинами. Одним з варіантів вирішення цих проблем може бути лізинг, що поєднує всі елементи зовнішньоторговельних, кредитних і інвестиційних операцій.

Згідно з Законом України «Про фінансовий лізинг», фінансовий лізинг - це вид цивільно-правових відносин, що виникають із договору фінансового лізингу. За договором фінансового лізингу лізингодавець зобов'язується набути у власність річ у продавця (постачальника) відповідно до встановлених лізингоодержувачем специфікацій та умов і передати її у користування лізингоодержувачу на визначений строк не менше одного року за встановлену плату (лізингові платежі). По завершенні строку угоди фінансового лізингу об'єкт лізингу переходить у власність лізингоодержувача або викуповується ним за залишковою вартістю.

Лізинг як спосіб фінансування набув популярності завдяки ряду переваг порівняно з іншими формами. Основними перевагами лізингу є: розширення виробництва без суттєвих одночасних витрат та можливість здійснення періодичного оновлення морально застарілого обладнання; вивільнення власного капіталу для фінансування виробничих потреб; пом'якшення проблеми обмеженості ліквідних коштів, оскільки витрати на придбання обладнання рівномірно розподіляються протягом всього строку дії договору лізингу; спрощення планування фінансових витрат за рахунок фіксованого графіку виплат; лізингові платежі, як правило, починаються після доставки, налагодження та введення в експлуатацію обладнання, що дозволяє лізингоодержувачу здійснювати оплату за рахунок коштів, одержаних від реалізації продукції, виробленої на цьому обладнанні. Незважаючи на переваги, лізинг має і свої недоліки, наприклад: орендар не виграє на підвищенні залишкової вартості устаткування (зокрема через інфляцію); якщо це фінансовий лізинг, а науково-технічний прогрес робить виріб застарілим, проте орендні платежі не припиняються до кінця контракту; складність організації; вартість лізингу більше позики, але не можна забувати, що ризик застарілого устаткування лягає на орендодавця, а тому він бере велику комісію для компенсації.

Розглянувши сутність лізингу можна зробити висновок, що він, безумовно, потрібен і розвивається в Україні, але існує ряд перешкод і найсуттєвішим на даний момент є недосконала законодавча база в Україні.

На сьогоднішній день ринок лізингових послуг в Україні перебуває на стадії становлення, і очевидним є необхідність збільшення обсягів лізингових операцій, оскільки багато вітчизняних підприємств характеризуються несприятливим станом матеріально-технічної бази. Проте, темп росту лізингового ринку в Україні не відповідає потребам промисловості та економіки в цілому: потреба в лізингу для оновлення основних засобів підприємств країни в 70 разів перевищує реальний обсяг ринку лізингу. На думку багатьох фахівців, гостру потребу в інвестиціях, Україна значною мірою

спроможна задовольнити саме завдяки кращому використанню потенціалу ринку лізингових послуг. Лізинг у різних своїх формах міг би стати непоганою альтернативою кредитуванню. Він дозволяє суттєво зменшити стартові капіталовкладення, а отже, відкриває широкі можливості для розвитку малого та середнього бізнесу.

Аналізуючи ринок лізингових послуг в Україні, бачимо, що першочерговою є проблема недостатності мобілізації грошового капіталу, який міг би стати джерелом закупівлі обладнання з метою подальшої передачі його лізингоотримувачу. Нині найреальнішими суб'єктами господарювання, які можуть надавати лізингові послуги, зважаючи на необхідний накопичений капітал, можуть виступати лише банківські установи. У свою чергу, розвиток лізингу дає можливість банкам збільшити перелік банківських послуг, поліпшити якість обслуговування своїх клієнтів.

Основними проблемами, що значно перешкоджають розвитку лізингу можна віднести наступні: несформованість на загальнодержавному рівні політики щодо перспектив розвитку лізингового кредиту; надто жорстка система оподаткування лізингових операцій; низький попит на товари вітчизняного товаровиробництва; низька платоспроможність усіх категорій споживачів при імпорті споживчих товарів; нотаріальна реєстрація договорів лізингу; слабка державна підтримка, відсутність податкових пільг, у тому числі для структур, готових надати довгострокове кредитування.

Для активного розвитку лізингу в Україні доцільно провести комплекс заходів, який передбачатиме: зниження вартості кредитних ресурсів до рівня, який би не перевищував 20% річних, для забезпечення ефективності лізингових операцій; зниження вартості нотаріальних послуг з оформлення договорів лізингу з метою послаблення фінансового навантаження на учасників лізингової угоди; надання податкових пільг щодо операцій з міжнародного лізингу для ввезення на територію України високотехнологічного устаткування; створення лізингових центрів, які б спеціалізувалися на обслуговуванні малих підприємств; організацію при обласних лізингових

центрах відділів з формування бази даних про попит та пропозицію на обладнання й устаткування; розроблення державної програми підтримки лізингу, яка б передбачала залучення банківського сектору до розвитку лізингових послуг; реформування податкового законодавства в частині стимулювання лізингових операцій.

Для України, яка гостро відчуває потребу в оновленні основних засобів в усіх галузях економіки, необхідність розвитку ринку лізингових послуг є особливо актуальною. Для швидкого розвитку лізингового бізнесу слід розробити та здійснити систему організаційно-економічних заходів щодо стимулювання та державної підтримки лізингу в Україні. Лише в цьому випадку можливе швидке зростання такого дуже потрібного виду бізнесу, за допомогою якого досягається подвійна мета: розширюються ринки збуту продукції, реанімується діяльність виробників засобів виробництва, а господарюючі суб'єкти ринку, у тому числі нові підприємницькі структури, отримують можливість розвивати свою виробничу базу. Активне застосування лізингу може стати потужним імпульсом технічного розвитку та сприяти структурній перебудові економіки.

Література:

1. Закон України «Про фінансовий лізинг».
2. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання / П.Я.Попович// Підручник. - 2009. – 416с.
3. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання / Воловець Я.В. // К.: Алерта, 2005. - 199 с.

Науковий керівник: Арич М.І.